

ÅRSRAPPORT 2017

Palliative nettverk i Oslo

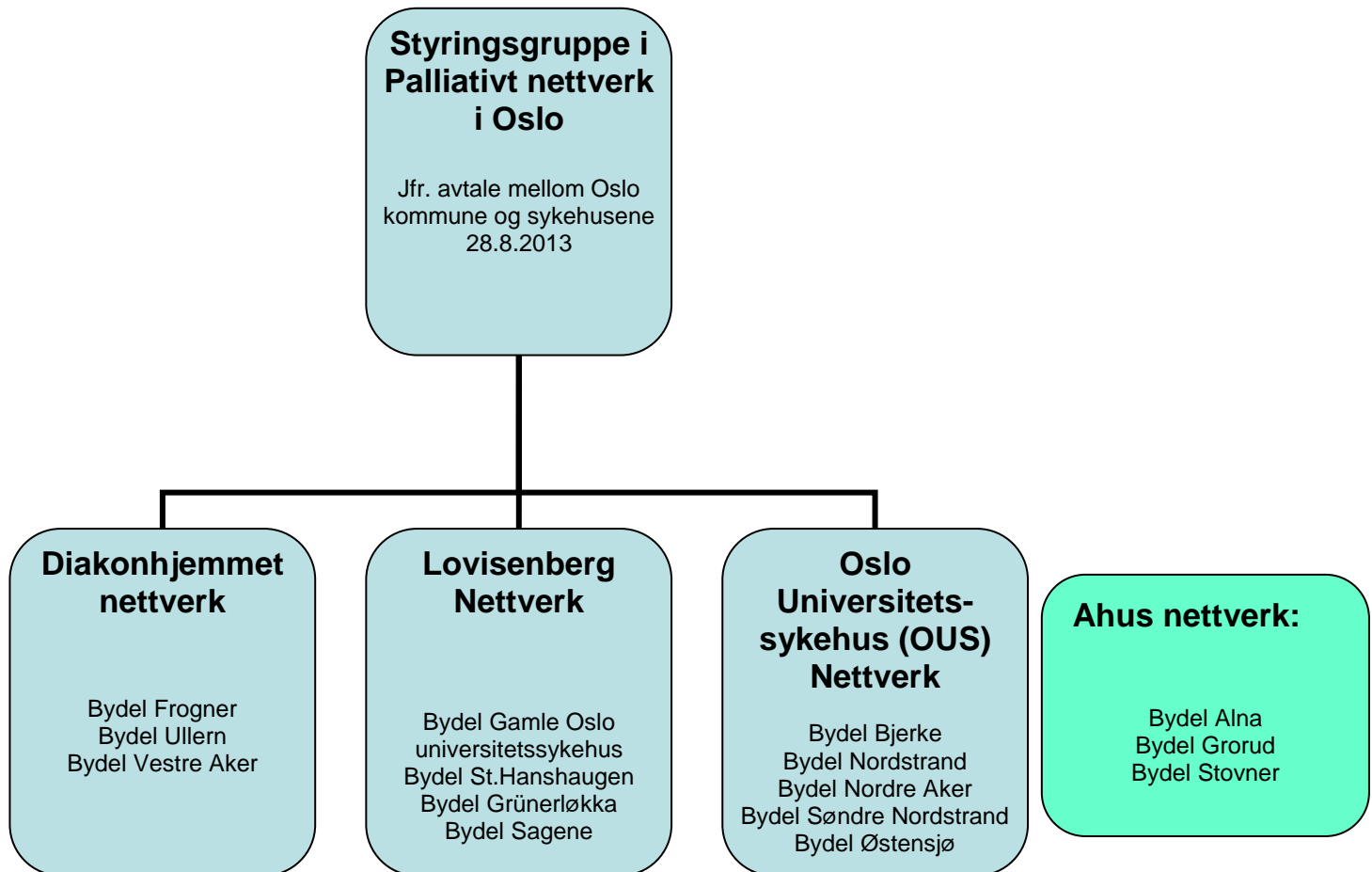
Nettverk av ressurspsykepleiere
innen palliasjon og kreftomsorg

Historisk forankring

I 2001 tok Kompetansesenter for lindrende behandling (KSLB), Ullevål universitetssykehus i samarbeid med Kreftforeningen, initiativ til opprettelse av et sykepleiernettverk i Oslo med fokus på alvorlig syke og døende.

Høsten 2007/2008 ble Oslo-nettverket delt i fire lokale nettverk; Diakonhjemmet, Lovisenberg, Ullevål og Aker sektor mellom bydeler/kommuner tilhørende Aker og A-hus. I perioden 2010/2011 ble Aker slått sammen med Ullevål til Palliativt nettverk OUS, samt at de bydeler som tilhører A-hus sektor ble innlemmet i deres nettverk.

Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen gir føringer for organisering av nettverk av ressursykepleiere innen palliasjon og kreftomsorg: " *Det bør være en ressursykepleier i hver kommune/sone, i hvert sykehjem og på hver sykehusavdeling (ev. post) som behandler kreftpasienter. Nettverket er sentralt for å ivareta kontinuiteten i pleie- og omsorgstilbudet til kreftpasientene og for å spre kompetanse om palliasjon i hele foretaksområdet*". Videre sier det at " *det palliative senteret skal i samarbeid med regionalt palliativt senter ha ansvaret for kompetansenettverket av ressursykepleiere i sitt foretaksområde*" og " *nettverket bør forankres i forpliktende samarbeidsavtaler mellom kommuner og helseforetak og ev. andre involverte parter*".
<http://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/palliasjon/organisering/kompetansenettverk>

Den 28. 08. 2013 ble det inngått en avtale mellom Oslo kommune og sykehusene i Oslo som regulerer nettverket av ressurspsykepleiere innen palliasjon og kreftomsorg. Avtalen ble vedtatt i Samarbeidsutvalget og ligger som en underavtale til Tjenesteavtale 1-koordinerte tjenester.

Det betyr at nettverket av ressurspsykepleiere er forankret på høyeste nivå og at partene har forpliktet seg til å etablere funksjonen ressurspsykepleier i hver bydel, sykehjem og sykehus som har pasienter med behov for palliativ behandling. Videre har de forpliktet seg til å bidra til at ressurspsykepleieren inngår i palliativt nettverk, tilby introduksjonskurs til nye ressurspsykepleiere og sikre ressurspsykepleier tid til å utøve funksjonen.

Avtalen som regulerer nettverket ble revidert i samarbeidsutvalget 15.9. og styringsgruppen starter opp med ny struktur i januar 2018.

Mandat og oppgaver

Nettverket skal arbeide for å bygge opp og spre kompetanse i palliasjon og kreftomsorg, samt å bedre samhandling mellom sykehus og bydeler for at pasientene og deres pårørende skal oppleve best mulig trygghet og ivaretagelse.

Nettverket ledes av en styringsgruppe. Den består av representanter fra de ulike nettverkene, Fransiskushjelpen, Hospice Lovisenberg, Kreftforeningen, Kompetansesenter for lindrende behandling (KSLB), Sykehjemsetaten samt leder for Ahus-nettverket og en fra en av deres bydeler i Oslo. Styringsgruppen har det overordnede ansvaret for de palliative nettverkene mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten i Oslo. Hvert av sykehusene har ansvar for nettverket i sitt lokalsykehusområde.

Nettverket arbeider etter anbefalinger fra:

- [Avtale som regulerer nettverk av ressurspsykepleiere innen palliasjon og kreftomsorg – underavtale til Tjenesteavtale 1- koordinerte tjenester.](#)
- [Sosial- og helsedirektoratet: Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen](#)
- [Helse- og omsorgsdepartementet: Meld.St. 29 \(2012-2013\) – Morgendagens omsorg](#)
- [Helse- og omsorgsdepartementet: Omsorg 2020](#)
- [Helse- og omsorgsdepartementet: Meld.St. 26 \(2014-2015\)Fremtidens primærhelsetjeneste - Nærhet og helhet](#)
- [Helse- og omsorgsdepartementet: Sammen – mot kreft. Nasjonal Kreftstrategi 2013-17](#)
- [Lov om spesialisthelsetjeneste m. m §2-1e](#)
- [Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m. m §6-2 nr 2,5,6](#)

Styringsgruppens oppgaver

- Sørge for forankring og at det fungerer i forhold til funksjonsbeskrivelse
- Bidra til å utarbeide gode rutiner for samhandling mellom sykehus og kommunehelsetjenesten
- Utarbeide og revidere felles dokumenter og arbeidsverktøy
- Arrangere felles fagdag for Oslo-nettverket en gang i året
- Arrangere introduksjonskurs til nye ressurspsykepleiere
- Samordne temaene de ulike nettverkene jobber med
- Helsepolitisk påvirkningsarbeid

Sektornettverkets oppgaver

- Arrangere lokale samlinger for nettverket 12 timer i året jf. kompetanseplan
- Velge et eller flere tema som er definert som problemområde
- Nettverket melder inn sin aktivitet til styringsgruppen for å sikre at ikke flere jobber med samme sak.
- Videreformidle aktuelle nyheter til nettverket
- Arbeidet presenteres og deles med de andre palliative nettverkene på en felles fagdag en gang i året.

Oppgaver for ressurspersonen

Utøver sin funksjon i henhold til funksjonsbeskrivelse som bla. innebærer;

- Fungere som en ressursperson for pasienter og deres pårørende
- Planlegge arbeidet med nærmeste leder
- Veiledning og rådgivning av kollegaer
- Holde kollegaer oppdatert om nyheter og referere fra fagdager
- Skal arbeide for å implementere rutiner for samarbeid og samhandling
- Møte på nettverksdager og felles fagdager

Styringsgruppas arbeid i 2017

Styringsgruppen har hatt fire møter.

Hovedsakene i møtene har vært:

- Fortløpende oppdatering på prosessen med å revidere avtalen og få på plass medlemmer i ny struktur.
- Felles fagdag desember 2017 (se eget punkt i årsrapport)
- Hvordan kan styringsgruppa støtte nettverkslederne i implementering av avtalen?
- Oppfølging lokale nettverk og diverse samtaler om samhandlings-temaer
- Oppdateringer nettsiden www.oslo-universitetssykehus.no/palliativt-nettverk-i-oslo

Det er også arrangert et introduksjonskurs for nye ressurspsykepleiere i mai med 18 deltakere. Egne arbeidsgrupper har planlagt introduksjonskurs og felles fagdag.

Det har lenge vært et mål for styringsgruppen å få på plass ny struktur for å kunne arbeide enda mer målrettet med kompetansespredning og nettverksdrift. Den reviderte avtalen med ny struktur ble vedtatt 15. september i samarbeidsutvalget, og vi ser frem til nytt arbeidsår med ny styringsgruppe.

Styringsgruppens sammensetning pr. desember 2017

Leder: Anne Kristine Dalene, Nettverksleder, OUS sektor
Nestleder: Liv Fuglum Sætre, nettverksleder Lovisenberg sektor
Lars Holtet, nettverksleder, Diakonhjemmet sektor
Ellen Bjerkeset, Regional kompetjeneste for lindrende behandling, Helse Sør-Øst
Vibeche Fahsing, Kreftforeningen
Tor Arne Henningsen, Fransiskushjelpen
Rigmor Vinskei Lindahl, Hospice Lovisenberg
Lisbeth Klemetsen, bydel Nordstrand
Annika Borg Diesen, Senter for fagutvikling og forskning, Sykehjemsetaten Oslo kommune

Ny styringsgruppe fra januar vil bestå av:

Solrun Tjøstheim, Sykehjemsetaten Oslo kommune
Heidi Fugli, Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Tone Ikdahl, Lovisenberg sykehus
Cathrine Dahl, Helseetaten Oslo kommune
Vibeke Fahsing, kreftforeningen
Ellen Bjerkeset, Regional kompetjeneste for lindrende behandling, Helse Sør-Øst
Anne Kristine Dalene, leder i driftsgruppen, nettverksleder OUS.

Driftsgruppen vil bestå av:

Leder: Anne Kristine Dalene, Nettverksleder, OUS sektor
Nestleder: Liv Fuglum Sætre, nettverksleder Lovisenberg sektor
Lars Holtet, nettverksleder, Diakonhjemmet sektor
Tor Arne Henningsen, Fransiskushjelpen
Rigmor Vinskei Lindahl, Hospice Lovisenberg
Lisbeth Klemetsen, bydel Nordstrand
Reidun Nordlien, avdelingsleder på lindrende enhet på Solvang Helsehus
Annika Borg Diesen, Senter for fagutvikling og forskning, Sykehjemsetaten Oslo kommune

Nettverkens aktiviteter 2017

OUS sektor – Leder Anne Kristine Dalene, palliativt team Radiumhospitalet.

Antall medlemmer: 100

Antall møter: 2 fagdager á 6 timer

Tema:

- Implementeringsutføring i hverdagen
- Hva skjer etter at pasienten er død? – undervisning fra begravelsesbyrå
- Angst og depresjon hos palliative pasienter
- Systematisk symptomforståelse og sykepleierens mulighet
- Fysioterapi til palliative pasienter
- Samhandling og PLO-meldinger – teknikk og praksis
- Kvalme hos den palliative pasienten; Årsaker og behandlingsstrategier og sykepleie
- Åndelige og eksistensielle behov – hva gjør sykepleieren?

Antall deltakere på møtene: Mars 2017: 45   September 2017: 38

Oppgaver som videreføres: Arrangere fagdager for kompetanseheving/møtepunkt. Lokale samlinger på Radiumhospitalet. Implementering av vedtatt avtale og funksjonsbeskrivelse. Jobbe for at ressursykepleierne opplever eierskap og tilhørighet.

Satsningsområde 2018: Videre fokus på implementering av avtalen, signering av funksjonsbeskrivelsen. Utvikle ressursykepleierens eierskap til nettverket og sin rolle. Etablere arbeidsutvalg som støtter nettverkslederen i å arrangere fagdager.

LOVISENBERG SEKTOR – Leder Liv Fuglum Sætre, Livshjelpesenteret, Lovisenberg Diakonale Sykehus

Antall møter: 6

Antall medlemmer: 37

Tema på fagdager:

- Veiledning – kort innføring i metoder og refleksjon rundt tema
- Delir- med spesielt fokus på utfordringer ved kognitiv svikt/demens
- Kommunikasjon med familier i krise, med fokus på eksternalisering som metode.
- Traumer- Hvordan reagerer vi på traumer? Hvordan håndtere og bearbeide traumer? Hvordan kan vi møte mennesker som har hatt traumatiske opplevelser?
- Fysiske og kognitive reaksjoner på sorg

Antall deltakere på møtene: 15-20

Oppgaver som videreføres: Synliggjøring av nettverkets rolle i samhandlingen rundt palliative pasienter i Lovisenberg sektor. Fortsette arbeidet med å implementere funksjonsbeskrivelsen

Innlegg på fagdagen: Presentasjon av nettverket og tanker rundt nettverkets betydning for ressursykepleiere.

Satsningsområdet 2018:

Undervisning i og dialog rundt aktuelle palliative tema og situasjoner (Case)

Vektlegge erfaringsutveksling rundt det å være palliativ ressursperson, med spesielt fokus på rolle og kompetanseøkning. Arbeide med å motivere og tilrettelegge for at flere av de palliative ressurspersonene i nettverket skal delta mer aktivt. Bidra til at lindrende behandling fortsetter å være i fokus på sykehjem.

DIAKONHJEMMET SEKTOR - Leder Lars Holtet, leder for palliativt team Diakonhjemmet sykehus

Diakonhjemmet – Leder : Lars Holtet

Antall møter: 4

Antall medlemmer: ca 40

Antall deltakere på møtene: 12-18

Temaer på møter:

- Behandlingsnivå- utfordringer og dilemma fra sykepleiernes perspektiv
- Døden i et sosialt perspektiv. Døden på sykehus, sykehjem og hjemme
- Lindring av symptomer hos døende pasienter
- Kvalmebehandling

Innlegg på felles fagdag:

Presentasjon av Palliativt team ved Diakonhjemmet Sykehus, det palliative nettverket og eksempler på hvordan vi samhandler og informasjon om CVK, VAP og CADD-pumpe – undervisningspakker. Anne D Røe (bydel Vestre Aker) og Oddfrid Nesse (bydel Frogner) fortalte om sine arbeidsoppgaver og utfordringer som Kreftkoordinator.

Oppgaver som videreføres:

Implementering av funksjonsbeskrivelsen.

Satsningsområde 2018:

Få til et tettere samarbeid med ressurspersoner innenfor palliasjon som jobber på Diakonhjemmet Sykehus.

Få til et tettere samarbeide med ressurspsykepleiere (palliasjon) fra ulike sykehjem i Diakonhjemmets sektor. Få de aktivt med inn i det Palliative Nettverket.

Fagdag 5.12.17

Den årlige felles fagdagen for Oslo- nettverket ble avholdt på Diakonhjemmet 5. desember. Ressurssykepleierne var spesielt invitert, men også kollegaer og andre interesserte var velkomne.

Antall deltakere: 103 (134 påmeldte)

Temaer:

- Kulturelt innslag
- Nettverksarbeid; informasjon fra de lokale nettverkene, ved de lokale lederne
- «Kommunikasjon med den palliative pasienten», 4 gode vaner. Ved Ingrid Hyldmo, Psykologspesialist ved Diakonhjemmet sykehus og Arnstein Finset, psykolog og professor ved Avd for medisinsk atferdsvitenskap UIO.
- Aktuell informasjon fra Fransiskushjelpen, Hospice Lovisenberg, Gatehospitalet, Sykehjemsetaten, Kreftforeningen og KLB
- «Lyst på livet – nærhet og intimitet i palliativ fase» ved Spesialsykepleier Bente Baklund, Hospice Lovisenberg
- «Palliasjon til KOLS pasienter» ved Seksjonsoverlege Anne Bailey, Glitrelinikken

Fagdagen ble sponset med midler fra Elisabeth Bundis stiftelse

Overordnede mål og hovedsatsninger for styringsgruppa i 2018.

Siden ny styringsgruppe konstitueres i januar 2018, er det ikke vedtatt noen ny handlingsplan for kommende toårsperiode. Den nye styringsgruppen vil få denne til behandling. Det er grunn til å tro at hovedmålsetninger fra siste toårsperiode videreføres omtrent som den har vært:

Overordna mål: (M)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Styrke tilbudet til palliative pasienter i Oslo ▪ Fremme grunnleggende og avansert kompetanse i palliasjon og kreftomsorg i Oslo ▪ Styrke samhandlingen mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten
Hovedsatsningsområder (H)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Være pådriver for videre rekruttering og implementering av underavtale og funksjonsbeskrivelse (A, B) ▪ Videreutvikle kompetanse og eierskap i de lokale nettverkene